

A diversidade dos Seres Vivos

Ó longo de miles de millóns de anos, a formación de novas especies e a extinción doutras que non lograron adaptarse as condicións cambiantes do ambiente en vivían, produciron a DIVERSIDADE BIOLÓXICA ou BIODIVERSIDADE que hoxe existe.

A estimación actual da Biodiversidade é entorno a uns 40 -80 millóns de especies, e cada especie é o resultado dun proceso evolutivo de consecuencias únicas e impredecibles.

Debido ó enorme nº de especies, fai faia un sistema de ordenación ou Clasificación, atendendo a uns criterios ou normas.

Ata agora os Biólogos clasificaron arredor de 1'5 millóns de especies (só unhas poucas se coñecen ó detalle).

Se no futuro, os criterios usados hoxe en día se demostran insuficientes ou inadecuados, é necesario un cambio no sistema de clasificación.

Taxonomía

É a rama da Bioloxía encargada da nomenclatura e clasificación da biodiversidade.

O 1º paso para facelo é partir do concepto de ESPECIE, que non sempre tivo o mesmo significado

Concepto tipolóxico de ESPECIE

- Para os Naturalistas anteriores a Darwin, a **ESPECIE** era un **grupo de organismos diferentes doutros grupos similares** e claramente definido por un **EXEMPLAR TIPO**.
- De acordo coas Ideas Fixistas, as especies son constantes no tempo e no espacio e con escasa variación interna.
- Os individuos que eran distintos con respecto ó exemplar tipo, eran “variedades” (con características morfolóxicas visibles).

Concepto Biolóxico de ESPECIE

- A Tª da Selección Natural de Darwin acabou coa idea fixista de especie e revelou a existencia de variación dentro das poboacións e entre poboacións da mesma especie.
- As diferenzas morfolóxicas resultaron insuficientes para diferenciar unha especie doutra, polo que foi necesarios novos métodos. O novo criterio proporcionouno o illamento reproductivo: as especies son grupos de individuos capaces de cruzarse entre sí pero non con individuos pertencentes a outros grupos.
- Defínese o **CONCEPTO BIOLÓXICO DE ESPECIE**: **“A especie é un conxunto de poboacións naturais capaces de cruzarse unhas con outras, e que está illada reproductivamente (xenéticamente) doutros grupos semellantes por barreiras fisiolóxicas ou de comportamento**

- O concepto biolóxico de especie aplicábase sen problemas no caso de que os individuos teñan **reproducción sexual** e coexistan nunha localidade en condicións de reproducirse.
- Pero hai situacións en que a súa aplicación non é posible:
  - Os organismos con **reproducción asexual**: a delimitación de especie realízase por criterios:
    - Criterios morfolóxicos
    - Propiedades químicas
    - Propiedades fisiolóxicas
    - Constitución xenética
  - Organismos **non coetáneos**: entre as poboacións que non coexisten no tempo, non pode probarse a súa capacidade de cruzamento (ocorre coas especies fósiles) Exemplo: Rhampharynchus, 3 especies con distinto tamaño de craneo.

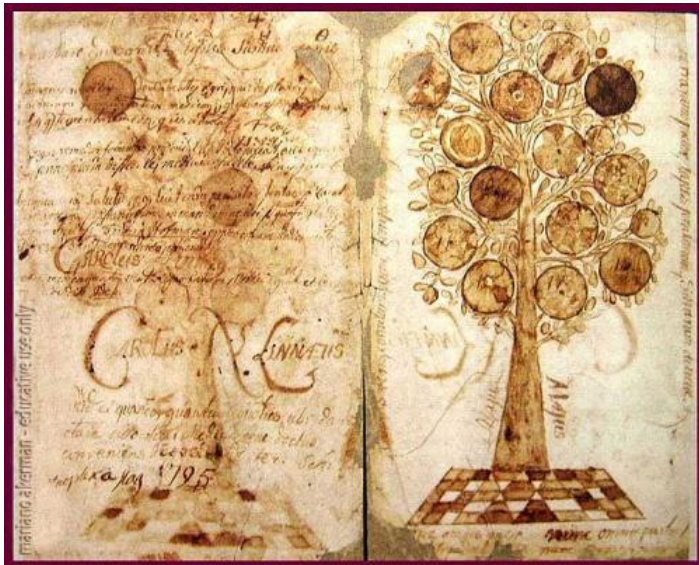
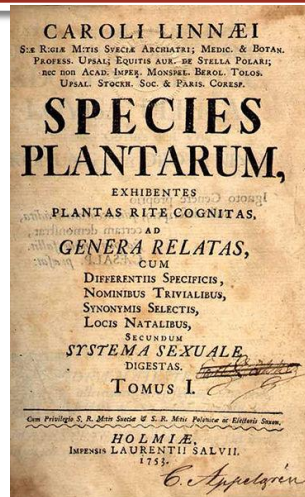
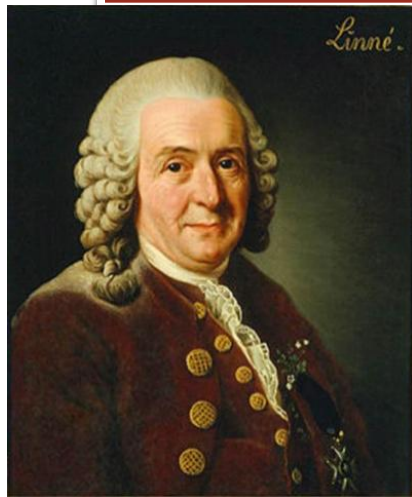

A clasificación das Especies

Non hai unha única clasificación na actualidade. De todas formas, debe cumprir 3 principios básicos:

1. **Facilitar** a recuperación de información
2. **Servir de base** para estudos comparativos: almacenar a información en divisións relativamente homoxéneas.
3. **Permitir a incorporación** de nova información

Os 1º intentos de clasificación

- Ata o século XVIII, a Taxonomía procedía dividindo grupos grandes en subgrupos ata chegar a especie que se quería clasificar. Actualmente séguese a utilizar este sistema nas Guías de Campo (CLAVES DICOTÓMICAS): non se considera un sistema de “clasificación” senón de “Identificación”.
- Carl LINNEO (1707-1778, no s. XVIII) propuxo un método de clasificación totalmente distinto. Consiste en reunir as especies examinadas en grupos, chamados “**TAXÓNS**”, formados por especies similares ou relacionadas.
- **TAXÓN= cada un dos grupos ou subdivisións que se aplican na Sistemática biolóxica.** A base é a especie, único rango natural da clasificación xerárquica dos organismos.
- Entre os Taxóns formados, elíxense os máis similares e agrúpanse nun taxón de nivel superior ata elaborar unha xerarquía completa de taxóns. Método seguido nas clasificacións actuais.
- A ausencia dunha explicación científica a estas semellanzas, impediron dispoñer dun criterio adecuado para seleccionar as características que deberían compararse. Cada Taxonomista utilizaba a súa propia metodoloxía

Os nomes dos Taxóns

REINO		ANIMAL
FILUM		CORDADOS
CLASE		MAMÍFEROS
ORDEN		PRIMATES
FAMILIA		HOMÍNIDOS
GÉNERO		HOMO
ESPECIE		HOMO SAPIENS

Especie
Xénero
Familia
Orden
Clase
Phyllum = Filo = Tipo/División
Reino

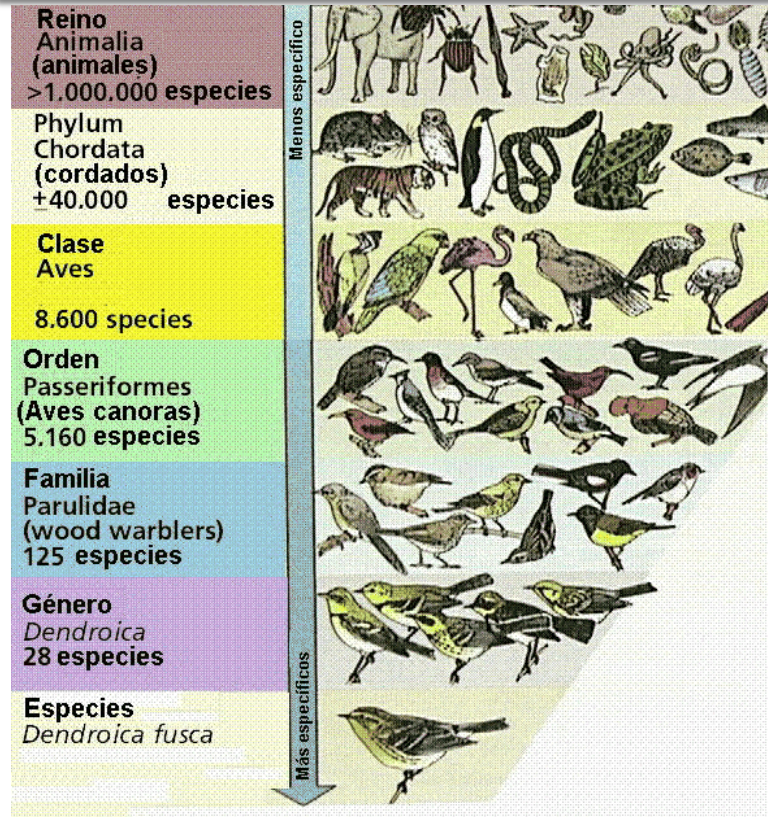
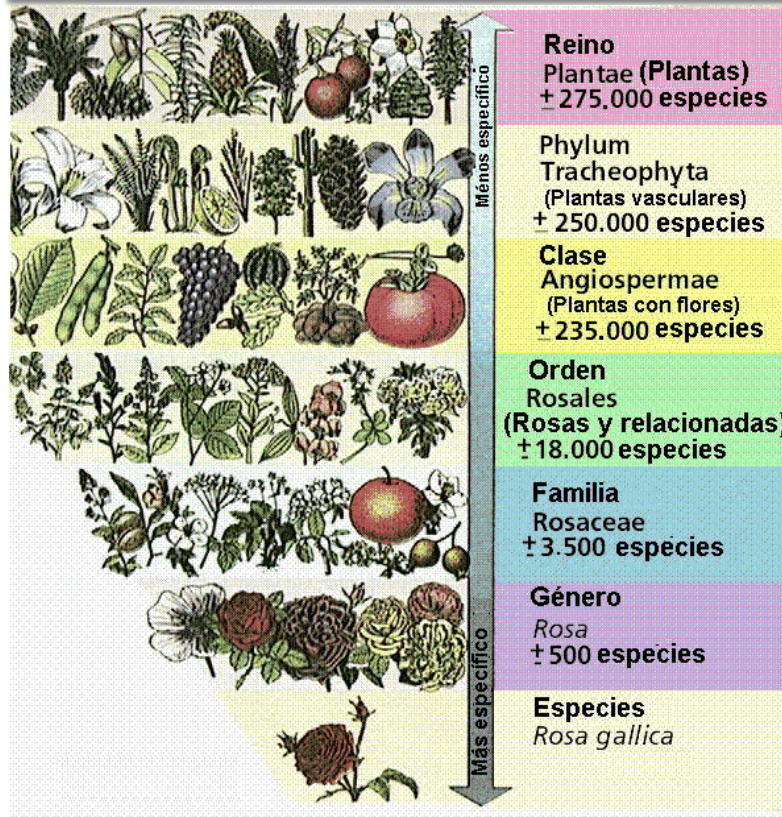
- Dar nome ós grupos, é unha parte esencial da clasificación.
- Cada sistema de clasificación ten unhas **NORMAS** para decidir a que grupos se lles debe dar nome nunha clasificación formal.
- A **NOMENCLATURA** máis utilizada é a “linneana”:
  - O grupo básico é a **ESPECIE**
  - As especies agrúpanse entre elas por criterios de semellanzas, nos **XÉNEROS**
  - Os Xéneros agrúpanse en **FAMILIAS**
  - E así sucesivamente.
  - Cada nivel de xerarquía (ex., todas as familias) é unha **CATEGORÍA TAXONÓMICA**.
  - Poden engadirse niveis intermedios, engadindo os prefixos **SUB** e **SUPER** a calquera dos Taxóns

Clasificación taxonómica dunha especie

No sistema de clasificación proposto por Linneo, cada especie recibe un único nome de orixe latino (ou latinizado) que se escribe en cursiva e consta de 2 partes:

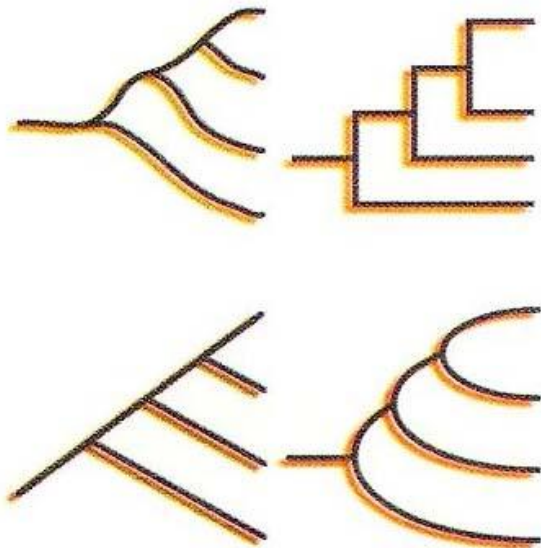
1º nome: Nome xenérico (en maiúsculas)
2º nome: Nome da especie (en minúsculas)

A clasificación despois de Darwin

- As achegas a Tª de Darwin puxeron fin a algunhas incertezas taxonómicas. A Tª da Evolución explica cales son as causas que subxacen ás semellanzas entre organismos.
- Estas consideracións hai que telas en conta para delimitar os grupos. Un sistema de clasificación debe basearse en 2 criterios:
  - a. A **XENEALOXÍA**: a ascendencia común
  - b. O **GRAO DE SIMILITUDE**: a cantidade de cambios evolutivos acumulados. O sistema baseado nestes criterios é **EVOLUTIVO** ou **DARWINIANO** ou **ORTODOXO**.
- A partir de 1960, propuxéronse 2 métodos novos de clasificación, cada un aplica só un dos criterios de Darwin:
  - A. **FENÉTICO** ou **NUMÉRICO**: baséase na similitude. Os grupos deben compartir gran cantidade de características comúns. Deben terse en conta tantas características como sexa posible e darlle a todas elas a mesma importancia.
  - B. **CLADIFICACIÓN** ou **CLADÍSTICO**: baséase na Xenealoxía, sen ter en conta a similitude. Un grupo debe ter un orixe común. Os grupos formados son “CLADES”. Os organismos agrúpanse en función de características que posúen todos eles e que outros grupos non teñen

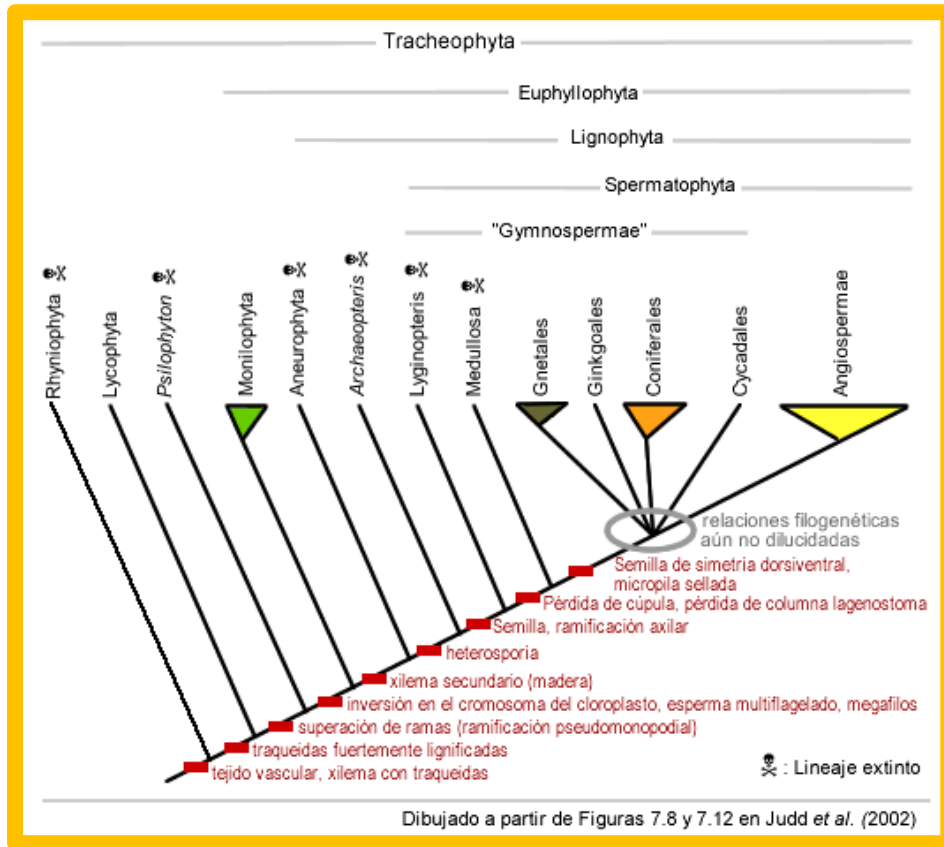
Diagramas ramificados

- Boa forma de representar as relacións dos grupos dentro dos grupos
- Existen moitas formas de debuxar estes diagramas
- Representan exclusivamente as relacións entre os grupos
- Ver ficha “Como construír un diagrama” – pax.142

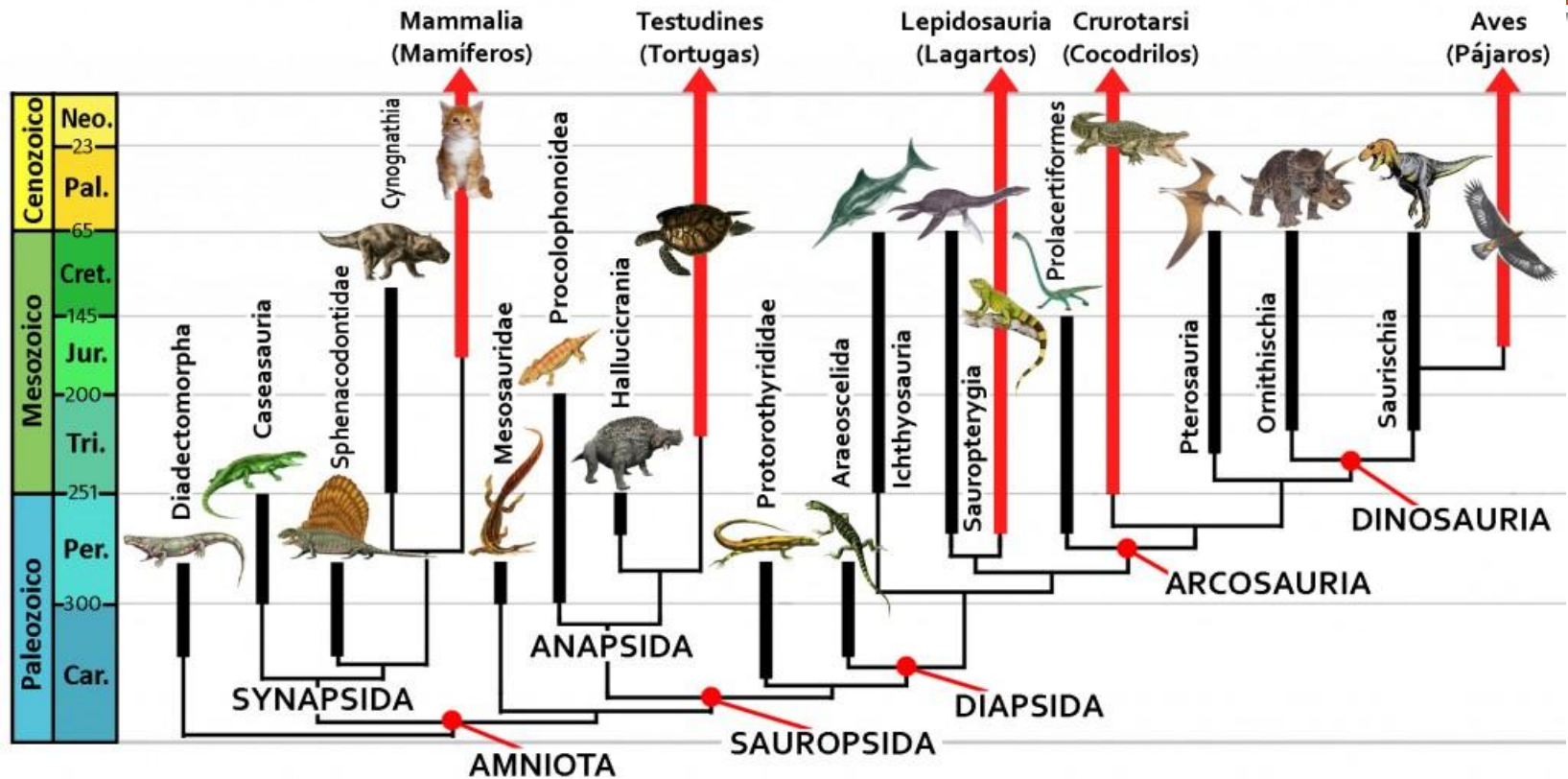
Clasificación e Filoxenia

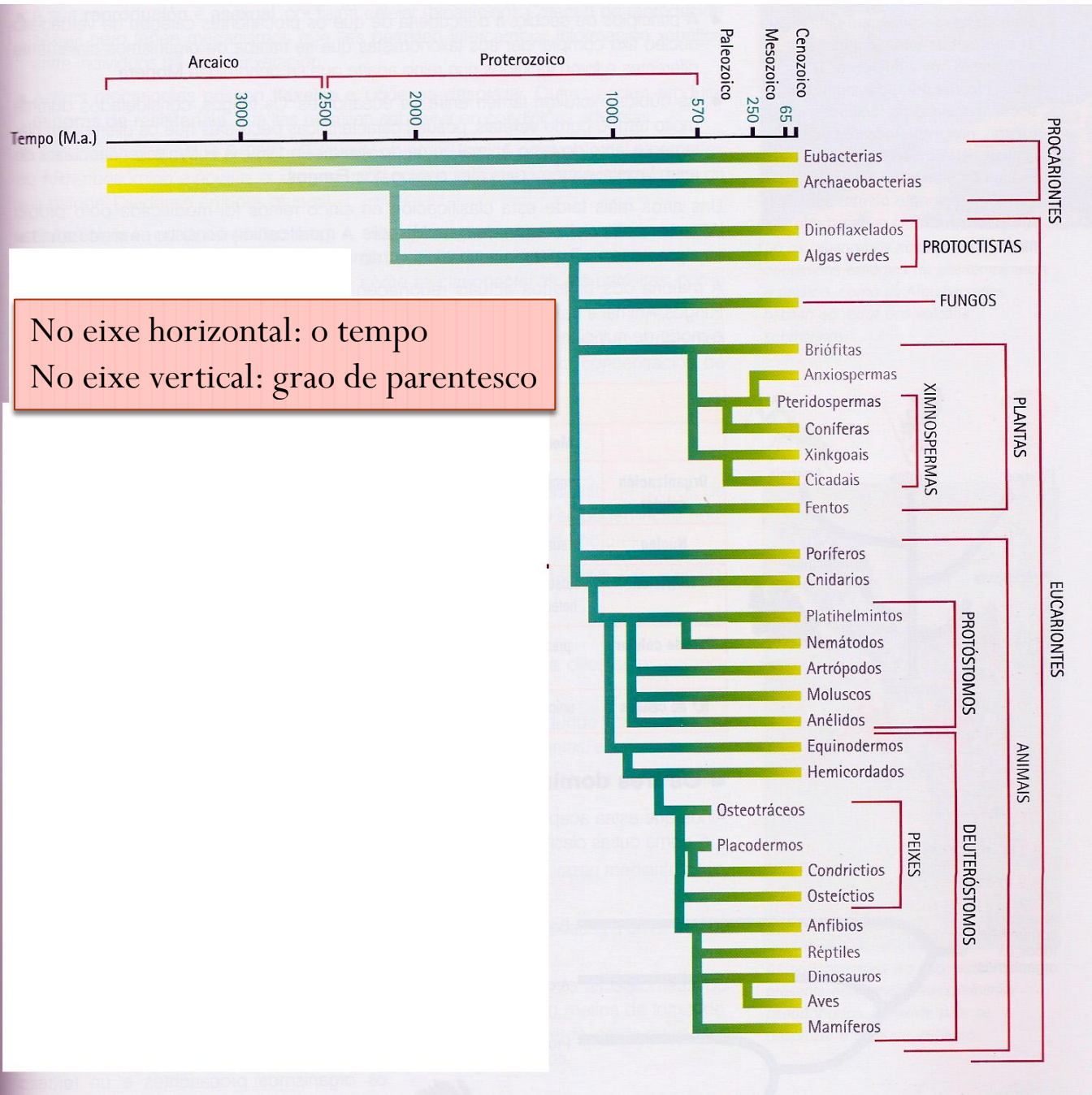
- A evolución dos seres vivos pode representarse coma árbores con ramas que se van dividindo a medida que se afastan da base do tronco.
- A base do tronco representa unha especie ancestral común a todas da árbore
- As súas ramas representan as liñas da evolución: algunhas liñas extínguense e outras se prolongan ata a actualidade.
- Estas árbores denomínanse (non é fácil a súa construción): **DENDROGRAMAS** (dendro = árbore), **ÁRBORES FILOXENÉTICAS** ou **FILOXENIAS**.

Construcción dunha árbore filoxenética:

presenta información en 2 dimensións,
no eixe vertical o paso do tempo e
no eixe horizontal, o grao de parentesco existente entre os
organismos

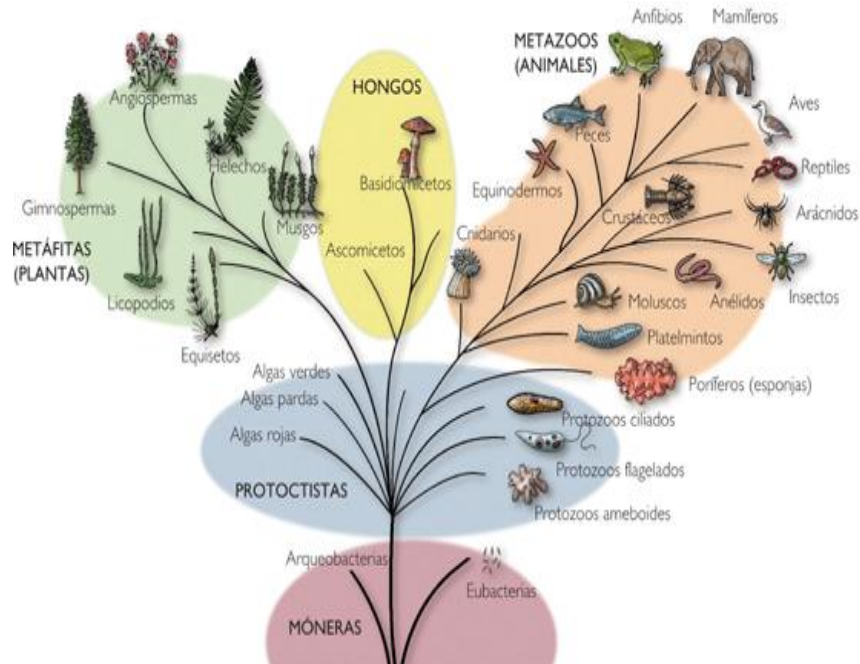

No eixe horizontal: o tempo
 No eixe vertical: grao de parentesco

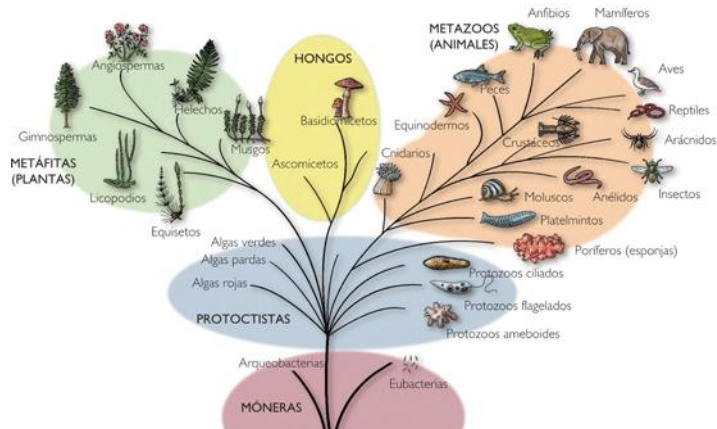
Construcción dunha árbore filoxenética

- Presenta a información en 2 dimensións:
- No eixe vertical presenta o **Grao de Parentesco**: o 1º en establecer, mediante distintas técnicas:
  - a. Comparación de secuencias moleculares das proteínas e do ADN das especies a relacionar
  - b. Estudio anatómico dos organismos: organismos que comparten características únicas, que non aparecen noutros grupos, considérase que garda unha estreita relación de parentesco.
  - c. Estudio dos restos fósiles subministra datos sobre a sucesión de organismos ó longo do tempo. De este dato poden extraerse relacións de parentesco entre os distintos grupos.
- No Eixe horizontal ou do **tempo**: o diagrama obtido por unha ou outra técnica, convértese nunha árbore filoxenética ó incorporar neste eixe a 2ª dimensión: o tempo.
- A clasificación actual permite interpretar as relacións entre taxóns actuais e actuais con extintos.

Os 5 Reinos

- Ata a metade do século XIX, clasificábanse os organismos en 2 Reinos: Animal e Vexetal (todo o quen non era animal era vexetal)
- Desde principios do século XX a clasificación sufriu importantes reformas:
  - a. A ausencia do verdadeiro Núcleo nos Procariontes, fixo que os taxonomistas crearan unha organización completamente distinta, o REINO MÓNERA
  - b. Tamén apareceron dúbidas entre os Eucariontes, os Fungos considerábanse Vexetais. Descubriron que posuían características propias de Animais e de Vexetais, polo que se creou o REINO DOS FUNGOS.
  - c. Por último, definíuse un novo reino, o REINO PROTOCTISTA ou PROTISTA, que inclúe organismos que non son animais nin vexetais, nin fungos nin móneras (procariontes). Exemplos de Protistas: Ameba, algas, ...
- A clasificación en 5 Reinos foi aceptada maioritariamente, 1º proposta por WHITTAKER e despois modificada no ano 1985 por Lyn MARGULIS e Karlen Schwartz

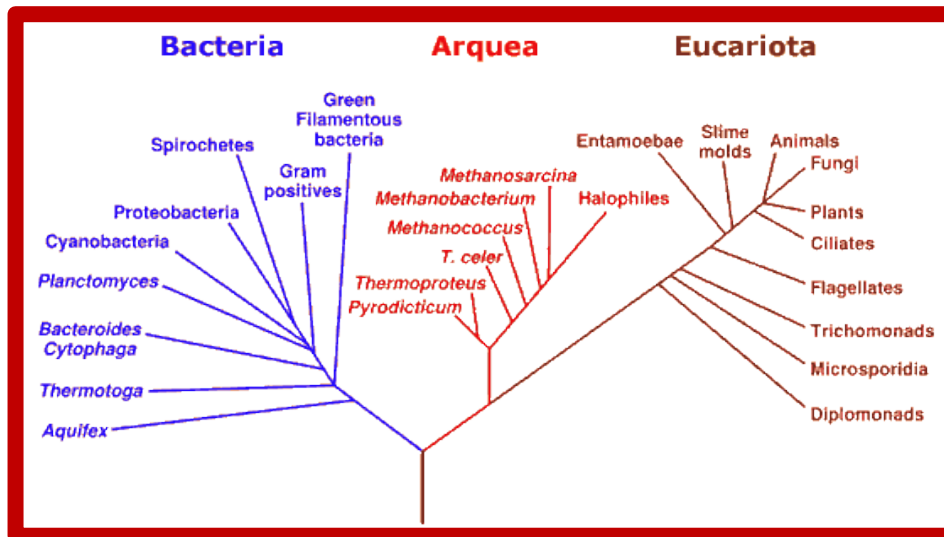

Os 5 Reinos

Alguma características dos 5 Reinos

	Móneras	Protoctistas	Fungos	Vexetais	Animais
Organización celular	procariota	eucariota	eucariota	eucariota	Eucariota
Núcleo	ausente	presente	presente	presente	Presente
Nutrición	Autótrofa ou Heterótrofa	Autótrofa ou Heterótrofa	Heterótrofa	Autótrofa	Heterótrofa
Paredes celular	presente	variable	Presente (quitina)	Presente (celulosa)	Ausente
Nº de Células	Unicelular	variable	variable	pluricelular	pluricelular

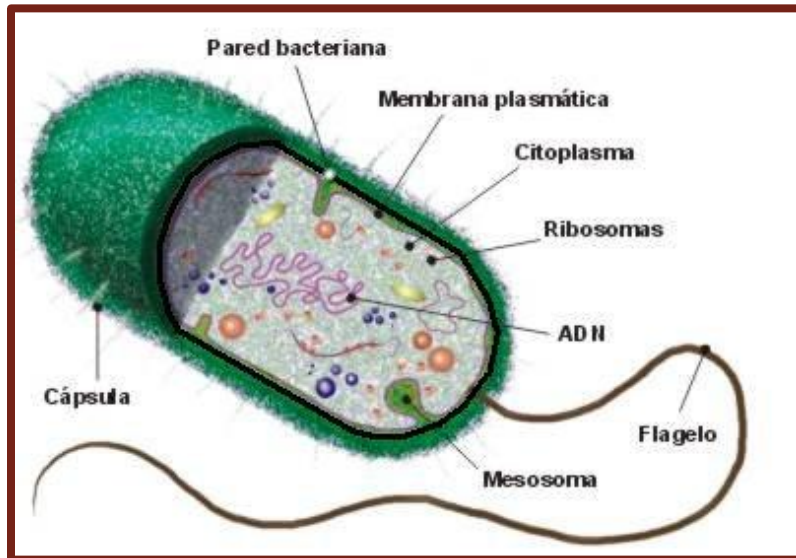
Os 3 Dominios

- Como a clasificación en 5 Reinos non resolve todas as dúbidas e hai contradicións, se presentan novas alternativas baseadas nos Análises derivados da comparación molecular.
- Carl Woese (1991), baseándose na secuencia de nucleótidos do ARN ribosómico determina 3 grandes grupos ou DOMINIOS:
  - 2 Dominios de organismos Procariotas: **ARCHAEA** e **BACTERIA**
  - 1 Dominio de organismos Eucariotas: **EUKARYA**, subdividido en varios Reinos: Vexetal, Animal, Fungos e varios grupos de Protoctistas

Reino MÓNERAS

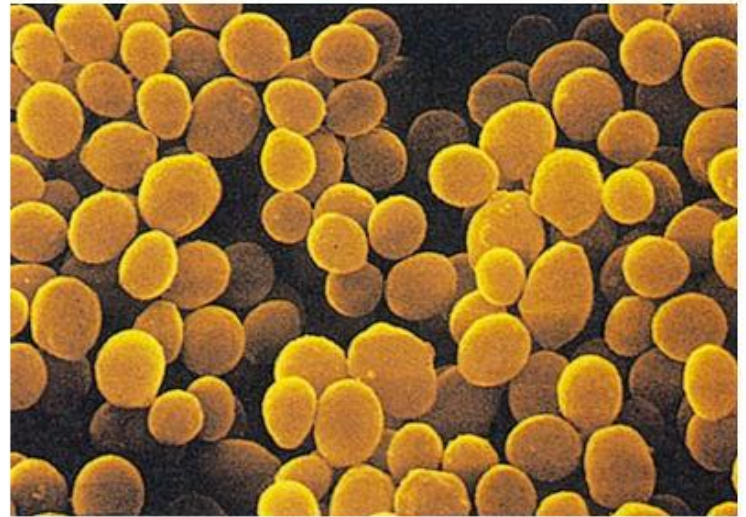
- Procariontes
- Unicelulares
- Con pared celular (distinta composición ás plantas e fungos)
- Nutrición:
  - Autótrofos (Cianobacterias) ou
  - Heterótrofos
- Reproducción:
  - asexual por bipartición
  - Non existe reprod. Sexual, pero existen mecanismos de intercambio de información xenética.
- Algúns:
  - Teñen flaxelo para desprazarse
  - Posúen Esporas de resistencia (para resistir as condicións adversas)
- Subdivídese en 2 grupos que se diferencian pola composición da parede celular e por algunhas características da síntese de ARN e proteínas:
  - ❖ **ARQUIBACTERIAS** (Dominio **ARCHAEA**): bacterias que existen en lugares extremos (altas T^a, alta concentración de sales, etc)
  - ❖ **EUBACTERIAS** (Dominio **BACTERIAS**): bacterias típicas. Grupo heteroxéneo: algunhas son fotosintéticas (cianobacterias), algunhas son parásitas (Clamydias), ...

Reino Móneras

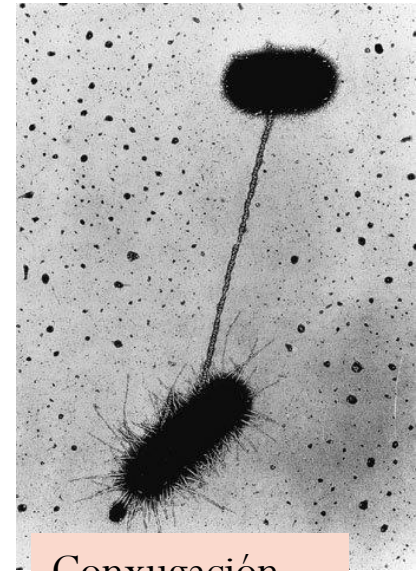
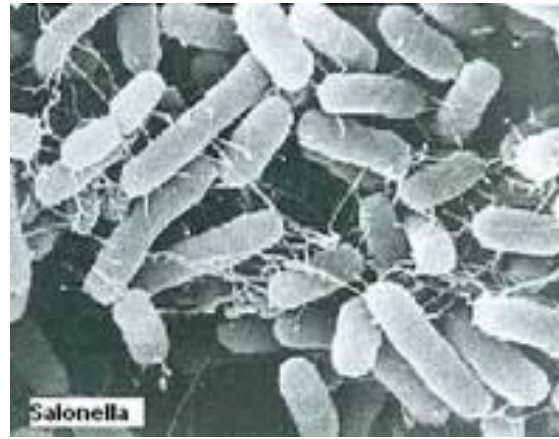
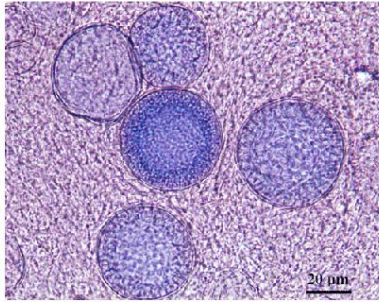
**Arquibacterias (Dominio
Archaea)**

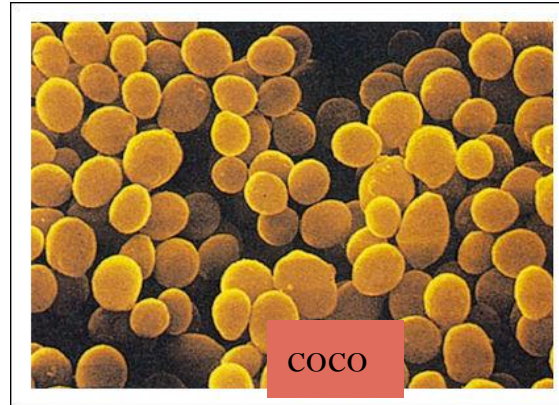
**Eubacterias (Dominio
Bacterias)**

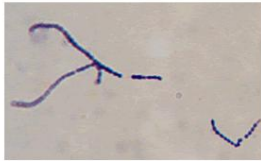
cocos, diplococos

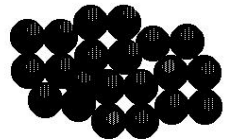
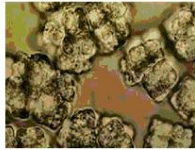
Conjugación bacteriana

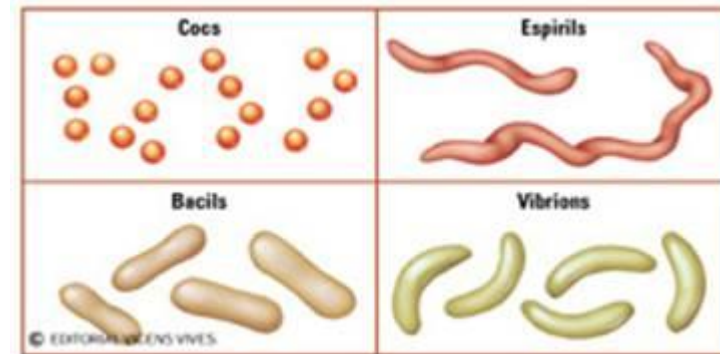
estreptococos

tetra

Estafilococo, del griego Staphylé, que significa racimo de uvas

EUBACTERIAS

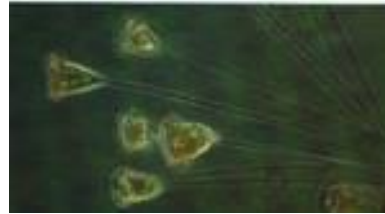

Reino PROTOCTISTA: Algas e Protozoos

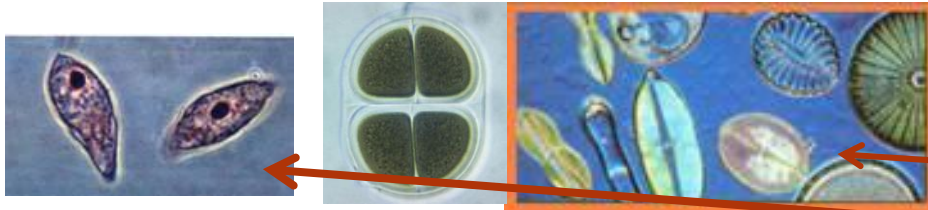
- “Caixón de sastre”
- Eucariotas
- Unicelulares ou Multicelulares, sen tecidos
- Nutrición:
  - Autótrofa
  - Heterótrofa
  - Alternan N. Autótrofa/Heterótrofa
- Reprodución:
  - Asexual
  - Sexual
- Algúns son móbiles e posúen:
  - flaxelos,
  - cilios ou
  - pseudópodos

Os PROTOZOOS

- Organismos unicelulares con características de animais
- Nutrición heterótrofa
- Distintos modos de vida:
  - Libre: nas pozas coma a ameba ou os paramecios (cubertos de cilios)
  - Parásitos: causan enfermidades coma o Tripanosoma (enfermidade do sono) ou o Plasmodio (malaria)

As ALGAS

- Protoctistas con trazos de plantas
- Organismos autótrofos fotosintéticos
- **Unicelulares** como as Euglenas ou as Diatomeas
- **Multicelulares** sen **tecidos** como a Laminaria, Fucus e algas vermellas
- Distintas cores en función dos distintos pigmentos:
  - Clorofila (verde)
  - Fucoxantina (pardas)
  - Fucoeritrina (vermellas)

Reino FUNGOS

- Eucariotas
- Unicelulares ou Multicelulares sen tecidos
- Nutrición heterótrofa
- Parede celular de quitina
- Distintos modos de vida:
  - **Vida saprofitica:** aliméntanse da materia orgánica morta, verten os seus enzimas dixestivos para dixerir esta materia e logo a absorben
  - **Parásitos:** coma o pé de atleta, tiña, mildiu da vide, ..
  - **Simbiose** de algas e fungos: micorrizas (raíces de árbores e fungos) e líques (fungo e alga)
- Reprodución
  - Sexual por fusión de hifas
  - Asexual por esporas que xerminan e forman hifas, sendo o conxunto de hifas, o micelio e sobre a superficie algunhas especies forman os cogomelos
- Clasificación de fungos complexa: baséase en aspectos relacionados coa reprodución:
  - **FICOMICETOS:** mofos do pan, mildiu da vide, mofos dos alimentos
  - **ASCOMICETOS:** trufas, fermentos (do pan, da cervexa,...), penicillium
  - **BASIDIOMICETOS:** niscalos, champiñones, amanitas, ...

Reino das Plantas ou VEXETAL ou Metafitas

- Eucariotas
- Pluricelulares con tecidos fotosintéticos
- Nutrición autótrofa
- Parede celular de celulosa
- Alternancia de xeracións: Esporofítica e Gametofítica
- A clasificación faise atendendo ós criterios:
  - A presenza de vasos condutores
  - Presencia de sementes
  - Formación do froito
  - Detalles dos aparatos reprodutores: Monocotiledóneas ou Dicotiledóneas

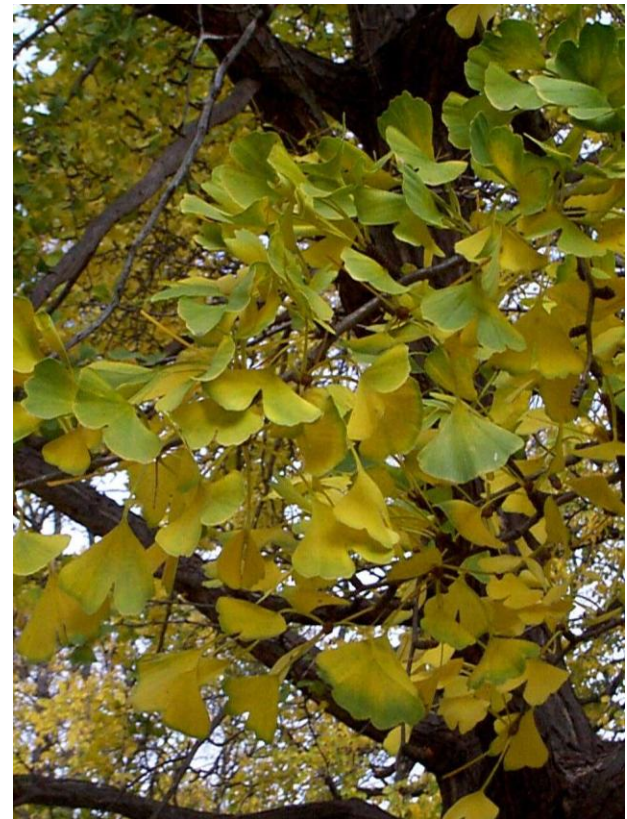
a.- Presencia de vasos conductores

Non vasculares:
Briofitos, coma as Carrizas.

- As Briofitas, a pesar da súa aparencia externa, carecen de follas, talos e raíces. Posúen estrutura TALO (nin verdadeiros tecidos ni órganos). Isto determina que sexa unha planta rastreira, ligados ós lugares húmidos

Vasculares: o resto das plantas,
con verdadeiros tecidos e órganos

b.- Presencia de semillas, dentro das Vasculares

Sen sementes: Pteridófitas

Con sementes:

Espermatófitas ou plantas con sementes

c.- Formación do froito

Sementes nús:
XIMNOSPERMAS (nú/semente)

Semente protexido no interior
dun froito: ANXIOSPERMAS
(receptáculo/semente)

d.- Detalles dos aparatos reprodutores, dentro das Anxiospermas ou plantas con flores típicas

MONOCOTILEDÓNEAS: un
cotiledón cando se desenvolve o embrión

DICOTILEDÓNEAS: 2
Cotiledóns

Reino vexetal	Plantas non Vasculares (sen vasos conductores, nin verdadeiros tecidos nin órganos)	BRIOFITOS (sen flores, sen froitos e sen sementes)		MUSGOS HEPÁTICAS
	Plantas vasculares (con vasos conductores, verdadeiros tecidos e órganos)	CORMÓFITOS (con raíz, talo e follas)	PTERIDÓFITOS (sen flores, sen froitos e sen sementes): Fentos, Lycopodiales e Equisetos	
			ESPERMATÓFITAS (con flores e sementes)	XIMNOSPERMAS (pino, abeto), sementes nús, flores pouco chamativas
				ANXIOSPERMAS (con verdadeiras flores, sementes no interior dun froito)
			Dicotiledóneas	

Cormo: con **raíz** (que absorbe nutrientes), con **talo** (conduce os nutrientes ata as follas e distribúe os produtos da fotosíntese) e **follas** (fotosíntese)

XIMNOSPERMAS

ANXIOSPERMAS

Porte: plantas leñosas: árbores ou arbustos

Planas leñosas (árboles ou arbustos) e herbáceas

Follas perennes (evita a desecación) e con forma escamosa ou agullas

Follas xeralmente caducas, con forma e tamaño variable

Flores sen periantio (cáliz + corola), agrupadas en inflorescencias: CONOS

Flores con Periantio: simples ou compostas

Grans de pole con flotadores, polinización anemógama

Gran de pole peludos ou pegañentos, polinización entomógama ou zoógama

Non hai dobre fecundación (un núcleo espermático fecunda á oosfera)

Dobre fecundación: 2 Núcleos espermáticos que fecundan un á oosfera (Embrión) e outro aos 2 núcleos secundarios (Albume)

Óvulos non incluídos en carpelos, polo que as sementes están nús, non pechadas nun froito

Óvulos incluídos nun carpelo, tras a fecundación as sementes están pechadas no interior dun froito

Exemplos: Cedro, Abeto, Pino, Arcipreste, ...
As máis abundantes son as **Coníferas**, portadoras de conos (é un eixe que leva un grupo apertado de escamas ou follas especializadas na reprodución.
Os **conos femininos ou PIÑAS** levan as sementes, son moito máis grandes ca os masculinos. Os **conos masculinos**, máis pequenos, levan grans de pole

Exemplos:
Monocotiledóneas: lirio azul, caña, narciso, trigo, ...
Dicotiledóneas: mapoula, magnolio, ranúnculo, feixóns, ...
VE AS DIFERENZAS NA SEGUINTE TÁBOA!

MONOCOTILEDÓNEAS (1 cotiledón na semente)

Follas longas, bordos lisos e nervaduras paralelas

Os elementos dos verticilos florais adoitan ser 3 ou múltiplos de 3

Exemplos: Trigo, avea, millo, orquídeas, lirios, palmeiras, plátanos

DICOTILEDÓNEAS (2 cotiledóns na semente)

Follas moi variadas, as veces divididas en folíolos nas follas compostas.
Bordos variados: dentados, lobulados, ..
Nervaduras non paralelas

O nº de elementos florais adoita ser 4 ou 5 ou múltiplos destes.

Exemplos: rosáceas (rosa, maceira, peral, ...), leguminosas (fabas, lentellas, ...), Labiadas, Ranunculáceas, ...

Reino ANIMAL ou METAZOOS

- Eucariontes
- Pluricelulares, con verdadeiros tecidos (agás nos Parazoos)
- As súas células carecen de parede celular e están rodeadas dunha matriz extracelular na que abundan proteínas fibrosas como o coláxeno. Ademais as súas membranas posúen estruturas especializadas, unións celulares, que manteñen as células en estreita relación.
- Nutrición Heterótrofa, desenvolven estratexias para conseguir o alimento
- Perciben o que sucede no medio onde viven (captan os estímulos externos) polo que posúen:
  - Estruturas sensoriais moi desenvolvidas, que proporcionan información detallada do medio externo
  - SE e SN capaces de coordinar esta información
- Capacidade de movemento (a maioría). A motilidade e a sensibilidade son capacidades que adquiren un desenvolvemento importante nos Animais.
- Comportamento complexo
- Reprodución:
  - Asexual
  - Sexual: óvulo + espermatozoide = cigoto, que por desenvolvemento embrionario (desvolven os distintos tecidos) dará lugar ó novo individuo.

Clasificación dos Animais, atendendo aos criterios

a. Diferenciación en tecidos e órganos

- I. Nos PARAZOOS (só uns poucos) carecen de tecidos e órganos. Exemplo: as Esponxas. Pero os Parazoos, a diferenza dos Protozoos, posúen células diferenciadas, onde a súa actividade está coordinada.
- II. Nos EUMETAZOOS, teñen verdadeiros tecidos e órganos

b. Tipo de simetría corporal, nos Eumetazoos

- I. Simetría Bilateral
- II. Simetría Radial

c. Características do desenvolvemento embrionario:

- I. **Formación de 2 ou 3 capas de células durante o desenvolvemento embrionario:**
  - DIBLÁSTICOS ou
  - TRIBLÁSTICOS
- II. **Nos de simetría Bilateral, divídense en función de presentar ou non Celoma, en 3 tipos:**
  - ACELOMADOS,
  - PSEUDOCÉLOMADOS e
  - CÉLOMADOS
- III. **Dentro dos Celomados, divídense en:**
  - PROTÓSTOMOS (1ª boca) coma nos Artrópodos e
  - DEUTERÓSTOMOS (boca 2ª) coma nos Cordados.

Reino Animal ou Metazoos

DIBLÁSTICOS
(2 follas embrionarias)

PARAZOOS: TIPO PORÍFEROS OU ESPONXAS

EUMETAZOOS: TIPO CELENTÉREOS
Subtipo **CNIDARIOS**
Subtipo **CTENÓFOROS**

ACELOMADOS : tipo **PLATHELMINTOS**
Protóstomos e Simetría Bilateral

PSEUDOCELOMADOS: tipo NEMERTINOS
Protóstomos e Simetría Bilateral

CELOMADOS

PROTÓSTOMOS
Simetría Bilateral

Tipo **MOLUSCOS**
Tipo **ANÉLIDOS**
Tipo **ARTRÓPODOS**

DEUTERÓSTOMOS: Tipo EQUINODERMOS
Simetría Radial

TRIBLÁSTICOS
(3 follas embrionarias)-
EUMETAZOOS

Tipo **CORDADOS**
CELOMADOS,
DEUTERÓSTOMOS
SIMETRÍA BILATERAL

PROCORDADOS
(Subtipo ACRANIADOS)

UROCORDADOS: Ascídias
CEFALOCORDADOS: Anfíoxo

MARIÑOS: Clase CONDRICTIOS
ou Peixes Cartilaxinosos

MARIÑOS/DOCEACUÍCOLAS: Clase OSTEÍCTIOS
ou Peixes Óseos

ACUÁTICOS

TERRESTRES ligados á vida acuática: Clase ANFIBIOS

VERTEBRADOS ou
Subtipo CRANIADOS

ANAMNIOTAS
POIQUILOTERMOS

POIQUILOTERMOS: Clase RÉPTILES

AMNIOTAS

HOMEOTERMOS

PLUMAS: Clase AVES

PELOS: Clase MAMÍFEROS

a. Diferenciación en Tejidos e Órganos

Parazoos

Eumetazoos

b. Tipo de simetría corporal

Simetría Bilateral

Simetría Radial

c.1. Formación de 2 ou 3 capas de células durante o desenvolvimento embrionario

Diblásticos

Triblásticos

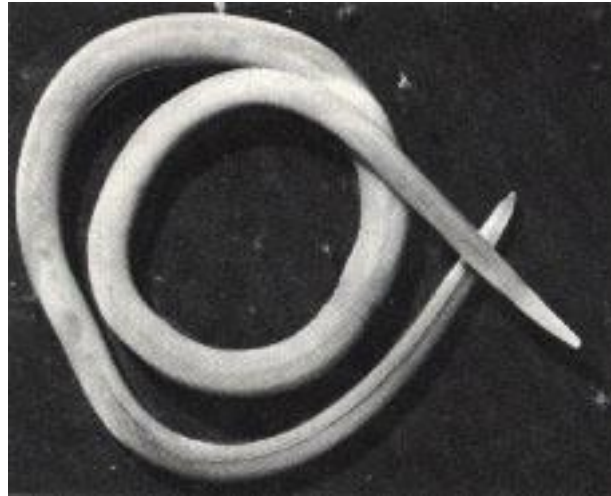

c.2. Nos de simetría bilateral, con ou sen celoma

Acelomados

Pseudocelomados

Celomados

c.3. Dentro dos Celomados, segundo sexa a 1ª boca ou boca 2ª

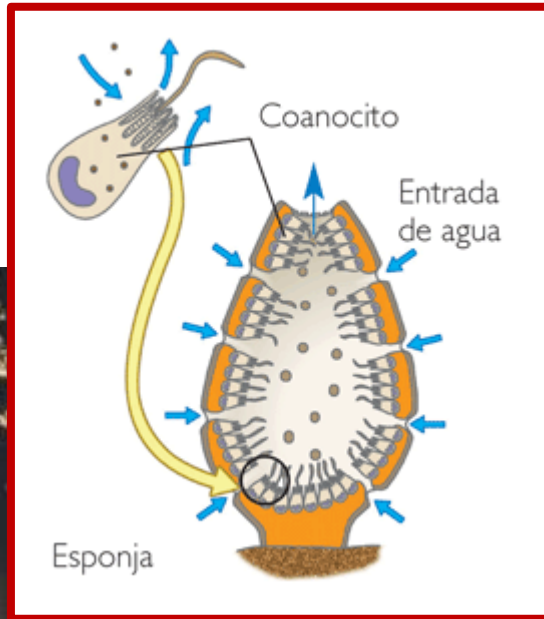
Protóstomos

Deuteróstomos

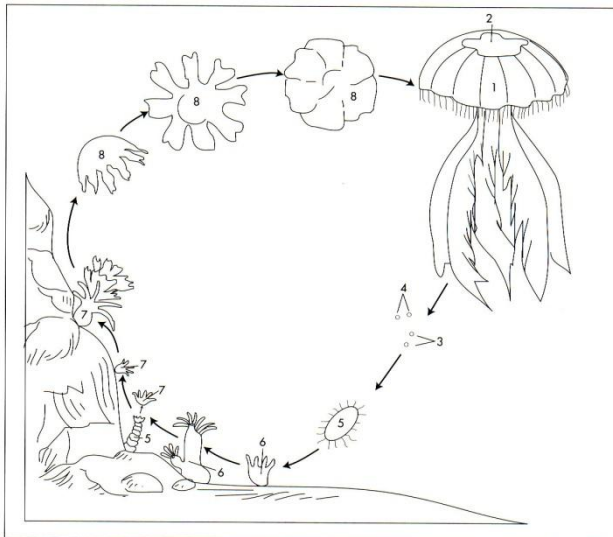
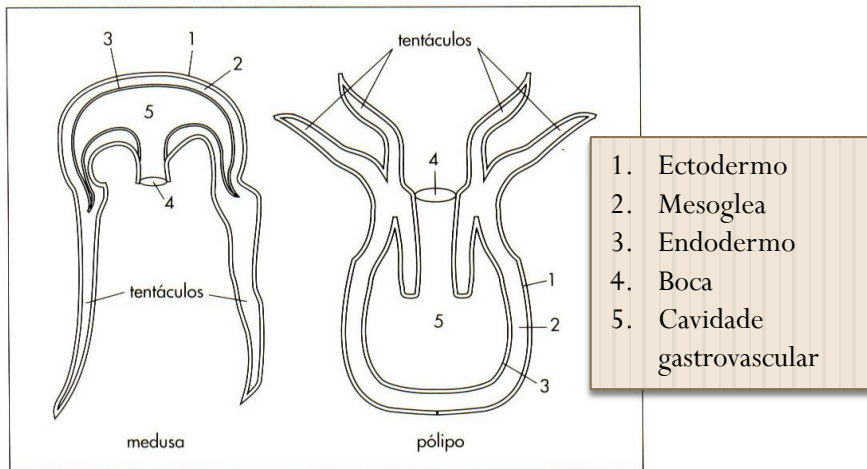

Filo Poríferos ou Esponxas

- **PARAZOOS**
- Son acuáticos, a maioría mariños
- Viven fixos ao substrato
- O corpo da esponxa é unha agregación de células ao redor dun sistema de canles
- 3 tipos morfolóxicos:
  - ASCON
  - SYCON
  - LEUCON
- Nutrición: animais filtradores, a auga entra polos canles ata a cavidade gastrovascular e sae ao exterior por unha gran abertura, o ósculo

Filo Celentéreos- subtipo Cnidarios

- Acúaticos, a maioría son mariños (corais, medusas, ...) e poucos son doceacuícolas (hidra de auga doce)
- As características máis salientables son posuir un corpo cuberto de células urticantes, os Cnidoblastos, que poden ou non ter substancias tóxicas
- No seu ciclo vital poden ter 2 estadios distintos: PÓLIPO e MEDUSAS
  - PÓLIPO:
    - Ten forma de cilindro, fixo ao substrato
    - No seu extremo oposto ten a boca rodeada de tentáculos
    - Poden ser simples (Hydra, Actinia, Anémonas) ou colonias (corais, gorgonias)
  - MEDUSA:
    - Forma de paraugas
    - De vida libre, flota na auga, con a boca e os tentáculos cara abaixo
- 3 Clases:
  - Clase Hidrozoos
  - Clase Escifozoos
  - Clase Antozoos

Subtipo Cnidarios

© Blundell 2005

Fco. J. Alfonso Martín / rrrmm-MAPA

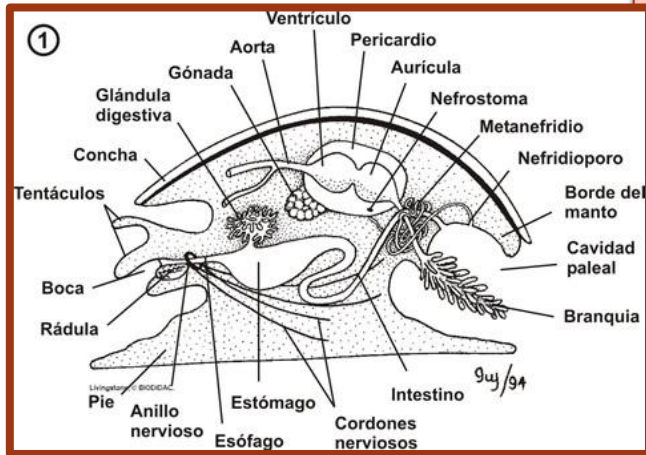

Filo Anélidos

- Viven en ambientes acuáticos (vermes mariños – os poliquetos, ou as sambesugas) ou en lugares húmidos (miñoa)
- Vermes cilíndricos, con o corpo segmentado, presentan “Metamería”
- Carecen de revestimento ríxido
- A súa parede corporal é moi fina
- Corpo brando
- De cada segmento saen:
  - pequenas sedas (“quetas”) ríxidas coas que se adhiren ao substrato e evitan que esvaren cando se desprazan
  - Falsos pés en outros, “parápodos”.
- 3 clases:
  - **Clase Poliquetos**
  - **Clase Oligoquetos**
  - **Clase Hirudíneos**

Filo Moluscos

- Filo próximo aos Anélidos
- Perderon a segmentación
- **“Molusco ideal”**, ten un plan corporal con 3 compoñentes básicos:
  - O **Pé**, é unha estrutura muscular, relacionada coa locomoción
  - A **Masa visceral**, onde están os órganos internos
  - Os **Manto**, que recobre a masa visceral e segrega o cacho ou cuncha
- As distintas clases actuais son variacións deste plan corporal, moitas clases:
  - **Clase BIVALVOS ou Pelecípodos**: coma as Almeixas, mexilóns, ... Teñen o pé forma de machado, e o utilizan para enterrarse. Cuncha formada por 2 valvas unidas por unha articulación
  - **Clase GASTERÓPODOS** coma os caracois de terra, lapas, caracois de mar, ... Teñen un longo pé e se arrastran polo substrato. Unha única cuncha (enrolada en espiral), aínda que algúns non a teñen (coma a Limacha (babosas))
  - **Clase CEFALÓPODOS**, coma os polvos, xibas, lura, chocos, ... Pé modificado, forma brazos ou tentáculos arredor da cabeza. Carecen de cuncha (polbo) ou a teñen moi reducida (“pluma” da lura, o “xibión” das xibas ou chocos, ...)
  - **Clase Monoplacóforos**
  - **Clase Poliplacóforos**
  - **Clase Escafópodos**

Tipo Moluscos

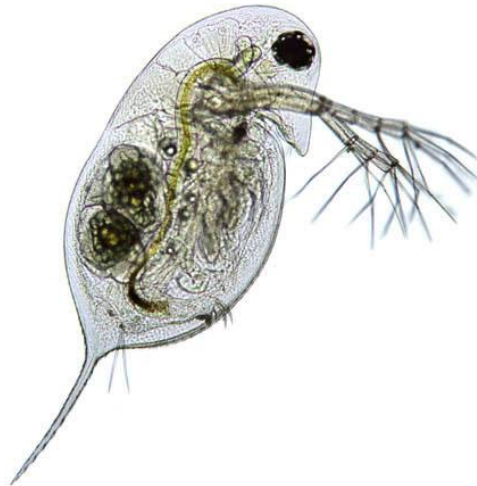

Tipo Artrópodos

- Constitúen máis das $\frac{3}{4}$ partes das especies coñecidas.
- Están en todos os hábitats
- Plan corporal:
  - Corpo segmentado, se agrupa en 3 rexións: cabeza, tórax e abdome, as veces fusiúnase a cabeza e o tórax formando o cefalotórax (Arácnidos e Crustáceos).
  - Exoesqueleto forte e flexible. Formado por quitina e endurecido por carbonato cálcico. Mudan para crecer, desprendéndose o exoesqueleto, aumentan de tamaño e forman un novo esqueleto.
  - Apéndices articulados, especializados en distintas funcións. Exemplo: patas andadoras, apéndices sensoriais (antenas e anténulas) e modificados para a alimentación (coma os quelíceros dos Arácnidos)
- Clasificación en 4 grandes grupos:
  - **Clase Arácnidos**
  - **Clase Crustáceos**
  - **Clase Insectos**
  - **Clase Miriápodos**

Clase Crustáceos

Clase Arácnidos

Clase Miriápodos

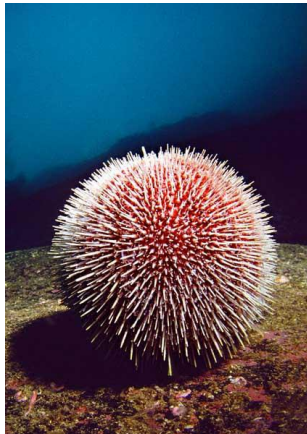

Clase Insectos

Filo Equinodermos

- Todos mariños, coma as estrelamares, ourizos, cogombros de mar, ...
- Simetría radial (adaptación a vida sedentaria)
- Deuteróstomos (xunto cos Cordados)
- Características principais:
  - Esqueleto interno, formado por placas calcarias (ambulacrais e interambulacrais), recubertas pola pel
  - Aparato ambulacral: sistema de canles internos por los que circula a auga. Saen a través de poros das placas calcarias os pés ambulacrais, que realizan 3 funcións: locomoción, respiración e alimentación
- 5 Clases:
  - **Clase Holoturoideos**
  - **Clase Ofiuroideos**
  - **Clase Equinoideos**
  - **Clase Crinoideos**
  - **Clase Asteroideos**

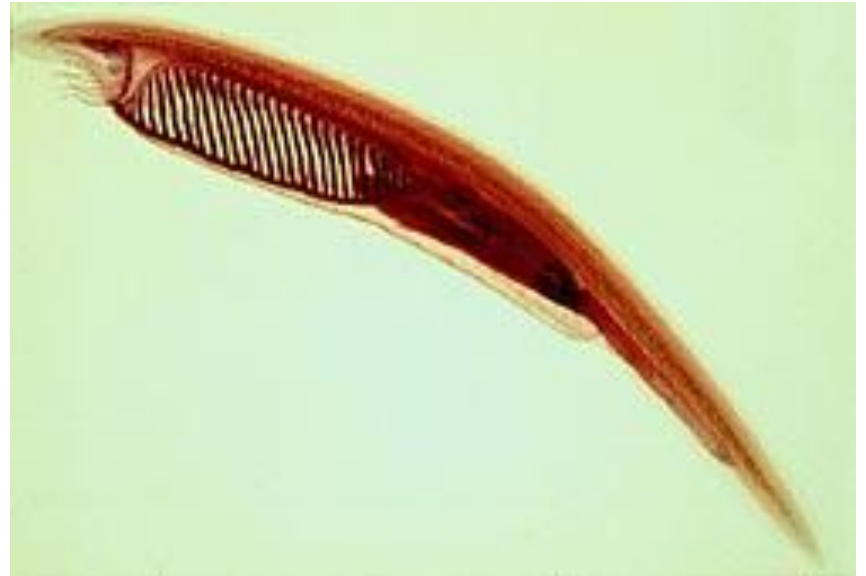

Procordados, grupos emparentados cos Cordados

Urocordados, coma a
Ascidia

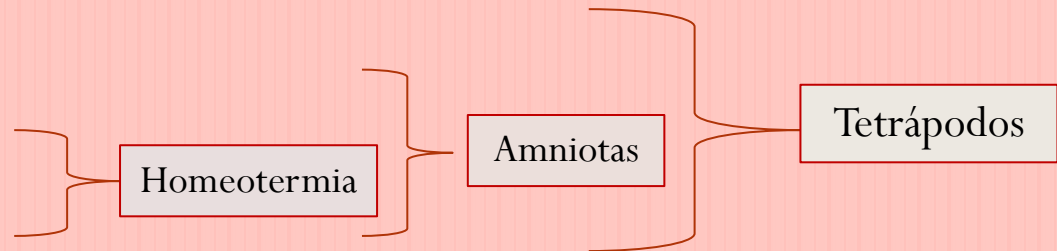

Cefalocordados, como o
Anphioxo ou Peixe lanceta

O Phylum Cordados

- Cordados e Procordados posúen 3 características comúns:
  - No embrión, posúen **Notocorda**, cordón esquelético interno en posición dorsal. Nos vertebrados orixina a columna vertebral
  - No embrión posúen un **tubo nervioso lonxitudinal** en posición dorsal
  - No embrión, posúen **hendiduras farínxeas**, con función de respiración e alimentación por filtración
- No **Subfilo Vertebrados**, columna vertebral en posición dorsal que proporciona sostén e mobilidade.
- 5 Clases:
  - **Clase Peixes**
  - **Clase Anfibios**
  - **Clase Réptiles**
  - **Clase Aves**
  - **Clase Mamíferos**

Clase Peixes

- Vertebrados acuáticos con aletas e respiración por branquias
- Dous subclases:
  - Subclase **Cartilaxinosos** ou **Condriictios** (quenlla, raias, ...)
  - Subclase **Óseos** ou **Osteictios** (sardiña, pescada, ...)

Clase Anfibios

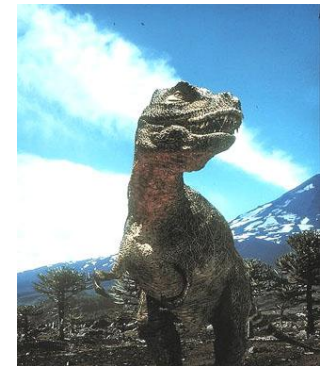
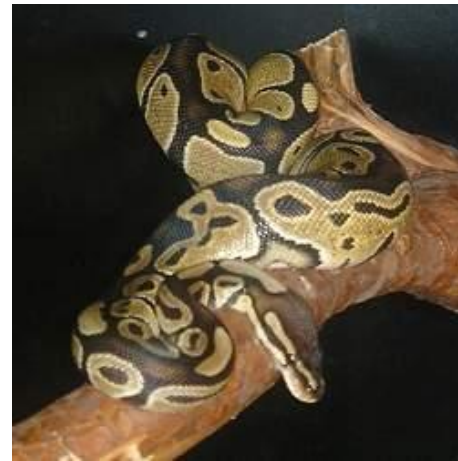
- Viven no medio terrestre, pero ligados a ambientes húmidos
- Posúen 4 extremidades: Tetrápodos
- Ejemplos: pintegas, ras, sapos,...

Clase Réptiles

- Viven no medio terrestre, menos ligados a auga xa que conseguiron controlar a perda de auga
- No ovo, o Amnio é un saco cheo de líquido que rodea ao embrión e ademais os ovos están protexidos por unha casca relativamente impermeable á auga.
- Pel resistente e impermeable
- Tetrápodos e amniotas
- Exemplos: lagartas, tartarugas, serpes, ...

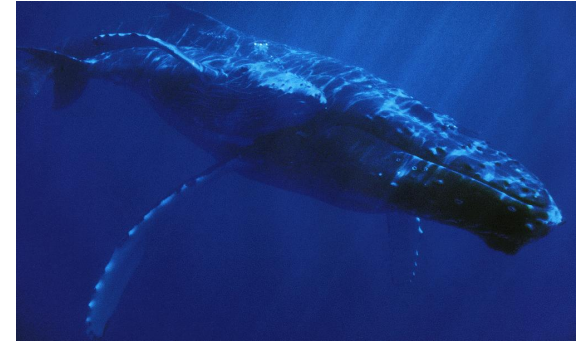
Clase Aves

- Tetrápodos, Amniotas e Homeotermos
- Posúen plumas
- Modificadas as extremidades anteriores en ás fortes, como adaptación ao voo
- Endotermia ou Homeotermia
- Exemplos: gaviotas, bufos, xilgueros, águas, pombas, ...

Clase Mamíferos

- Capacitados para adaptarse a todos os hábitats terrestres e tamén a vida acuática.
- Corpo recuberto de pelo
- As crías aliméntanse de leite producidas polas glándulas mamarias das femias
- Homeotermos, Amniotas e Tetrápodos
- Exemplos: cebras, elefantes, cervos, canguros, ...

Imaxes obtidas das **WEBS**

- http://paleomundo.com/tienda/images/Rhamphorynchus_web3.jpg
- http://evolution.berkeley.edu/evolibrary/images/history/geog_isolation.gif
- http://i121.photobucket.com/albums/o227/Ctome/Darwins_finches.jpg
- <http://www.museum.lsu.edu/cuervo/sitefront.jpg>
- http://spd.fotolog.com/photo/61/26/18/chelitocolibri/1201118245_f.jpg
- http://1.bp.blogspot.com/_LGcViJDNI/NI/SwdX3ksVCPI/AAAAAAAAACI/fDmYZc8r6JM/s1600/2.3.2.JPG
- <http://www.escuelaspiascordoba.es/CORYLUS/linneo.jpg>
- <http://www.flogup.net/fotos/08/03/14/835295.jpg>
- <http://www.biologia.edu.ar/images/clasif2.gif>
- <http://intercentres.cult.gva.es/intercentres/03014502/biologia/taxonomia.jpg>
- http://bo.kalipedia.com/kalipediamedia/cienciasnaturales/media/200704/17/delavida/20070417klpcnavid_2_Ees_SCO.png
- <http://www.spach.cl/wp-content/uploads/2009/07/filogenia-amniota-1024x524.jpg>
- <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2b/Filogenia-tracheophyta-incluyendo-fosiles.gif>
- http://www.espacial.org/images/gif/dominios_vida.gif
- http://3.bp.blogspot.com/_KNxlu1S39mA/SdVB_1GIqSI/AAAAAAAAAJp8/X-FutGFBUZE/s400/84150f.jpg
- <http://www.tecnicoenfermeria.com/wp-content/uploads/2009/07/27-8b1.jpg>
- http://www.jisanta.com/Biologia/microorganismos_archivos/image015.jpg
- <http://www.jisanta.com/Biologia/microorganismos.htm>
- http://2.bp.blogspot.com/_R7Q_U9wzhFU/Sf8rXhTCI2I/AAAAAAAAAE0/sQF5FUuVVAM/s1600-h/CONJU1.BMP

Imaxes obtidas das **WEBS**

- http://farm1.static.flickr.com/174/423296457_145f917cca_o.png
- <http://mural.uv.es/malona4/images/hongos.jpg>
- http://www.fotonatura.org/galerias/fotos/usr18468/Hongos_del_bosque.jpg
- http://www.natureduca.com/images_botan/botan_hoja_nerv_paralelin.gif
- <http://www.ebrisa.com/portalc/media/media-S/images/00017898.jpg>
- http://www.kalipedia.com/kalipediamedia/cienciasnaturales/media/200704/17/delavida/20070417klpcnavid_44.Ecs.SCO.png
- <http://cms7.blogia.com/blogs/g/go/gor/goravorontsov/upload/20081113105005-hidra.jpg>
- http://www.advancedaquarist.com/2005/7/lines_album/RainbowGorgonia.JPG
- <http://www.duiops.net/seresvivos/images/lumbricus.jpg>
- http://medioambiente.xunta.es/espazosNaturais/detalleespazo_cas.jsp?COD_ESPAZO=40&ID_CATEGORIA=7
- http://1.bp.blogspot.com/_Wr0vUtjZ4VI/SDCqfl5UCLI/AAAAAAAAABE/f993NghGPyQ/s400/Sanguiuuela.jpg
- http://www.uco.es/dptos/zoologia/zoolobiolo_archivos/practicas/practica_4/Hirudineo_05.JPG
- <http://www.asturnatura.com/Imagenes/articulos/moluscos/wwwvistageneral.jpg>